

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Data posiedzenia: 2 grudnia 2014 r.

Nr posiedzenia: 69

Posiedzeniu przewodniczyli: przewodniczący komisji Andrzej Person, zastępca przewodniczącego komisji Barbara Borys-Damińska.

- Porządek posiedzenia:**
1. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat aktualnej sytuacji Polaków w Doniecku.
 2. Informacja na temat działalności Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie.
 3. Sprawy różne.

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Łukasz Abgarowicz, Barbara Borys-Damińska, Leszek Czarnobaj, Robert Dowhan, Mieczysław Gil, Stanisław Gogacz, Marek Konopka, Andrzej Person, Janina Sagatowska,
- oraz senator Aleksander Świeykowski,
- goście:
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych:
 - podsekretarz stanu Artur Nowak-Far,
 - dyrektor Departamentu Konsularnego Marek Ciesielczuk,
 - zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Wojciech Tyciński,
 - Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”:
 - prezes zarządu Janusz Skolimowski,
 - Fundacja „Wolność i Demokracja”:
 - prezes zarządu Michał Dworczyk,
 - Towarzystwo Kultury Polskiej Donbasu:
 - zastępca prezesa Wiktoria Charczenko,
 - Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski:
 - dyrektor Biura Zespołu Pomocy Kościołowi na Wschodzie ks. Leszek Kryża SChr,
 - Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie:
 - prezes Andrzej Krzczunowicz,
 - proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Ługańsku ks. Grzegorz Rapa.

Ad 1. Przewodniczący komisji Andrzej Person poinformował, że komisja otrzymała pismo z Towarzystwa Kultury Polskiej Donbasu. Zawiera ono opis dramatycznych warunków, w jakich znaleźli się Polacy pozostający w ogarniętym wojną Donbasie, oraz wezwanie

do pomocy w ewakuacji około stu osób, które chciałyby się schronić w Polsce.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Artur Nowak-Far omówił aktualną sytuację Polaków w obwodach donieckim i ługańskim na wschodniej Ukrainie. Jak poinformował, szacuje się, że około 2/3 osób polskiego pochodzenia opuściło już teren Donbasu; część najprawdopodobniej wyjechała do Polski, pozostali do rodzin w innych częściach Ukrainy. W obwodach ługańskim i donieckim pozostały głównie osoby starsze oraz nieliczna grupa zatrudnionych w administracji. Aktualnie sytuacja bytowa w Donbasie jest bardzo zła; brakuje żywności, leków, podstawowych świadczeń, prądu, ogrzewania. Po ewakuacji konsulatu w Doniecku opiekę nad Polakami w tym regionie sprawuje placówka w Charkowie, jednak nie ma ona możliwości prowadzenia bezpośrednich działań na terenie Donbasu.

Proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia NMP w Ługańsku Grzegorz Rapa podziękował za dotychczasowe wsparcie polskich służb konsularnych w rejonie Donbasu. Jednocześnie zwrócił uwagę na to, że osoby polskiego pochodzenia z Donbasu, którym udało się przyjechać do Polski, są przez państwo polskie pozbawione jakiegokolwiek pomocy. Mogą liczyć jedynie na tymczasowe wsparcie znajomych i innych życzliwych osób. Nie mają pracy, mieszkania i miejsca, do którego mogłyby wrócić.

Zastępca prezesa Towarzystwa Kultury Polskiej Donbasu Wiktoria Charczenko zaapelowała o pomoc w ewakuacji z Doniecka około stu Polaków posiadających Kartę Polaka. Podkreśliła, że jest to sprawa pilna, ponieważ warunki życia w Donbasie są niezwykle trudne. Pozostanie tam, zwłaszcza w okresie zimowym, wiąże się z dużym ryzykiem utraty życia.

W trakcie dyskusji senatorowie zadawali pytania dotyczące sytuacji Polaków w Donbasie oraz na temat charakteru i zakresu możliwej pomocy państwa polskiego, zarówno skierowanej do Polaków wciąż pozostających w Donbasie, jak i tych, którzy zdecydowali się przyjechać do Polski.

Zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą MSZ Wojciech Tyciński poinformował, że w najbliższym czasie zbierze się Międzyresortowy Zespół do spraw Polonii i Polaków za Granicą, który przedyskutuje kwestię pomocy Polakom z Donbasu.

Prezes Fundacji „Wolność i Demokracja” Michał Dworczyk wyraził opinię, że znalezienie środków na sprowadzenie Polaków to kwestia podjęcia decyzji politycznej i odpowiednich przesunięć w budżecie państwa. Wojna w Donbasie może potrwać nawet kilka lat i potrzebne jest jakieś rozwiązanie systemowe dotyczące osób polskiego pochodzenia. Zadeklarował, że fundacja wystąpi do prezesa Rady Ministrów o objęcie ustawą o repatriacji Polaków zamieszkałych w Donbasie.

W opinii prezesa Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” Janusza Skolimowskiego problem z udzieleniem wsparcia Polakom z Donbasu polega na tym, że rola MSZ i konsulów kończy się w chwili przyjazdu posiadacza Karty Polaka do Polski. Polskie prawo nie zapewnia takiej osobie żadnej pomocy w uzyskaniu mieszkania i środków do życia. Dlatego warto byłoby stworzyć centrum informacyjne dla tych osób oraz zapewnić im podstawową opiekę prawną i psychologiczną.

Senatorowie zaapelowali do MSZ o podjęcie w trybie pilnym działań w celu opracowania w porozumieniu z resortem spraw wewnętrznych rządowego programu pomocy Polakom z Donbasu. Zaproponowali zaproszenie do współpracy polskich organizacji pozarządowych, Kościoła oraz samorządów lokalnych. Postulowali również przekazanie organizacjom dodatkowych środków finansowych na przygotowanie niezbędnego wsparcia.

Ad 2. Prezes Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie Andrzej Krzczunowicz przedstawił cele, bieżącą działalność i zamierzenia organizacji. Usytuowany w Londynie Związek Pisarzy Polskich na Obczyźnie (ZPPnO) zrzesza 88 członków z całego świata prowadzących działalność twórczą związaną z tematyką emigracji. ZPPnO został założony w 1946 r. Od tego czasu prowadzi bogatą działalność wydawniczą i promocyjną poprzez organizowanie imprez kulturalno-literackich takich, jak: promocje książek, wykłady literackie, czytanie poezji czy organizowanie kwartalnie salonów literackich z udziałem wybitnych twórców. Od 1951 r. ZPPnO przyznaje nagrody literackie, a od 1976 r. wydaje półrocznik „Pamiętnik Literacki”. U jego boku działa Koło

Młodych Poetów. Związek utrzymuje się głównie z symbolicznych składek członkowskich, w związku z czym nieustannie boryka się z brakiem środków finansowych. Andrzej Krzeczunowicz podkreślił, że zamierzeniem ZPPnO jest większe zainteresowanie emigracyjną twórczością literacką środowisk w Polsce oraz tzw. „nowej emigracji” w Wielkiej Brytanii. Planowane jest również stworzenie „Antologii twórczości emigracyjnej”.

Ad 3. Zastępca przewodniczącego komisji Barbara Borys-Damińska poinformowała, że najbliższe posiedzenia komisji odbędą się 16 i 29 grudnia.